

Teories de la Planificació Territorial

Codi: 104243

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2503710 Geografia, Medi Ambient i Planificació Territorial	OB	2	1

Professor/a de contacte

Nom: Maria Buhigas San Jose

Correu electrònic: maria.buhigas@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent extern a la UAB

Maria Buhigas Sanjosé

Prerequisits

No hi ha prerequisits

Objectius

Qualsevol activitat humana té lloc en un espai físic. Aquesta afirmació pot semblar una obvietat i tanmateix tenim tendència a no comprendre en profunditat les seves implicacions. Les Nacions Unides fa temps que han reconegut que el segle XXI és i serà el segle de les ciutats, dels entorns urbans on s'aplegarà més de la meitat de la població mundial. Entorns urbans en els quals una de cada quatre persones viuen en condicions d'informalitat, és a dir, en espais que no han estat objecte d'un procés d'urbanització (abastament de serveis bàsics, com l'aigua o l'energia, equipaments i serveis socials d'educació i salut a l'abast, accés per carrers segurs, accessibles i transitables, etc.). Entorns urbans que en aquests moments són responsables del 70% de les emissions de CO2 a escala planetària. Entorns urbans que són el principal focus dels reptes que tenim, i alhora la seva principal palanca de canvi. Entorns urbans l'impacte dels quals va molt més enllà de la taca urbana reconeguda.

La planificació és un exercici d'ordenació de tots els elements que conformen un territori. Ordenació que s'ha d'entendre com a expressió de la voluntat d'una societat d'organitzar-se en aquell territori que habita: identificant les àrees a protegir o preservar tant per raons ambientals, culturals, d'identitat o econòmiques; assenyalant les àrees on aplegar els assentaments urbans i establint les regles i les condicions que els defineixen; acomodant les vies, els corredors i els canals per on els fluxos d'intercanvi de tota mena s'han de produir dins del sistema.

Totes aquests qüestions són objecte de la planificació física i normativa que es concreta en tres modalitats: la planificació territorial, la urbanística i la sectorial.

Els objectius d'aquest curs s'orienten a comprendre les tres maneres d'intervenir sobre el territori i que li són pròpies a qualsevol exercici d'ordenació del territori:

- Legislar - Introduir els principals conceptes, eines i continguts propis de la planificació territorial i el seu encaix amb les altres modalitats de planificació, urbanística i sectorial.
- Planificar - Desconstruir i analitzar el procés de la planificació territorial, urbanística i sectorial i de la presa de decisions.
- Desplegar (executar) - Conèixer el desplegament de la planificació territorial i urbanística a Catalunya principalment i a altres realitats europees i llatinoamericanes, en general.

En definitiva, es tracta de conèixer les motivacions del planejament o planificació (territorial i urbanística principalment), familiaritzar-se amb els conceptes bàsics i elements que la conformen i els instruments o eines tècniques que s'utilitzen per donar-hi forma i concretar la planificació. Aprofundir en les implicacions que té una afirmació aparentment tant trivial com que **qualsevol activitat humana té lloc en un espai físic** i aportar criteri al posicionament personal i individual que tots tenim d'allò que passa i afecta el nostre entorn físic més immediat.

Aquests coneixements s'assoliran per mitjà de classes teòriques, la preparació per part dels estudiants de presentacions relacionats amb qüestions o temàtiques d'actualitat (les agendes globals (ODS i Agenda Urbana, desplegament de la transició energètica, noves intervencions a l'espai públic, etc.), i amb el fil conductor d'un treball sobreun cas pràctic de planejament executat.

Competències

- Analitzar amb esperit crític la relació de la societat amb el territori aplicant el marc conceptual i teòric de la geografia.
- Integrar coneixements de diverses disciplines socials i ambientals amb l'objectiu de descriure i interpretar les dinàmiques espacials vinculades a les transformacions socials, econòmiques i ambientals.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.

Resultats d'aprenentatge

1. Distingir les diferents propostes de planejament urbà i planificació territorial elaborades per disciplines diverses.
2. Identificar les principals propostes teòriques per a l'estudi del territori.
3. Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.

Continguts

L'assignatura es desenvoluparà d'acord amb el següent temari:

Bloc 1: Aproximacions conceptuals (vessant teòrica)

- L'ordenació del territori en el context actual: objectius, criteris, reptes.
- La planificació física: modalitats de la planificació, conceptes, elements i criteris.
- Modalitats de Planificació física:
- Planejament territorial: conceptes, elements, criteris i instruments.
- Planejament urbanístic: conceptes, elements, criteris i instruments.
- Nous plantejaments i debats: sobre la presa de decisions (participació) i sobre els instruments i les eines.

Bloc 2: La planificació executada, desplegada. (vessant pràctica)

- De la planificació a la gestió.
- Casos d'estudi:

Execució - desplegament dels plans (dificultats i incerteses).
Seguiment i avaluació.

Metodologia

El plantejament d'aquesta assignatura vol mostrar alhora la vessant teòrica i la vessant de la pràctica professional del planejament del territori. Per fer possible aquesta doble mirada el desplegament dels continguts del curs es planteja amb:

- Sessions teòriques, acompanyades de lectures que l'alumne haurà de preparar amb anterioritat per comentar a classe. Aquesta part permetrà introduir un coneixement de base compartit i comú per a tot l'alumnat, una bibliografia bàsica de referència i l'estat de l'art dels debats més actuals.
- Sessions taller o pràctiques, es basarà en l'estudi de casos concrets (que es donaran a conèixer i es repartiran a principi de curs) que es presentaran a classe per part del professor i per part de l'alumnat - en grups de treball - per anar construint i fent el seguiment del treball de curs.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classe expositiva	30	1,2	1, 2
Debats	4	0,16	1, 2
Exposició oral de treballs	12	0,48	1, 2
Tipus: Supervisades			
Tutories	4	0,16	2
Tipus: Autònomes			
Elaboració de treballs en grups reduïts	60	2,4	1, 2
Lectura articles i estudi personal	21	0,84	2

Avaluació

L'avaluació del curs constarà essencialment de tres elements:

- **Documents escrits de feina individual** que representen el 50% de la nota final. Es proposaran fins a un màxim de 4 exercicis (resum d'articles de lectura, argumentar sobre una notícia d'actualitat, construir un argument sobre una qüestió debatuda a classe, preparar una petita intervenció sobre un concepte concret treballat a classe, etc.). Es valorarà en particular la qualitat escrita, capacitat de concreció i síntesi en l'exposició d'arguments i l'argumentació.
- **Treball d'estudi de cas en grup** que representa el 40% de la nota final. Es proposarà a principi del curs els continguts que s'hauran d'anar elaborant i treballant al llarg de tot el període per culminar amb el treball final. Les presentacions a classe de les diferents parts del treball i les entregues parcials aniran construint la nota final del treball. Tots els membres del grup hauran de demostrar un treball i un compromís amb la feina conjunta igualitaris. Es valorarà la qualitat i rigor dels continguts així com la qualitat de la presentació, del llenguatge emprat i la gràfica.

- **Assistència i participació activa a classe** que representa el 10% de la nota final. Es valorarà la participació de manera regular en els debats i activitats proposades a les classes al llarg del curs.

Per superar l'assignatura cal:

- a) Haver superat els documents escrits de feina individual amb una qualificació mitjana mínima de 5.
- b) Haver lliurat el treball d'estudi de cas amb una qualificació mínima de 5.

Les dues qualificacions anteriors no faran mitjana entre ells per superar l'assignatura. Per tant cal tenir una qualificació mínima de 5 en les dues feines (documents individuals i treball de cas en grup).

- c) Haver participat de manera regular a les classes.

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professor o professora informará l'alumnat (Moodle) del procediment i data de revisió de les qualificacions.

Recuperació:

- a) Els exàmens i treballs seran recuperables de la forma i en les dates que oportunament s'indicarà.
- b) Per optar a la recuperació cal haver participat en les proves d'avaluació i lliurat els materials de les pràctiques de la forma que oportunament s'indicarà.
- c) En la recuperació, la nota màxima que es podrà obtenir a cada una de les proves recuperades és de 5.

Alumant no avaluable:

Serà no avaluable un alumne que no hagi entregat més d'un treball individual o no presenti el treball de curs.

La còpia o plagi de qualsevol activitat mereixerà la qualificació de suspès i no es podrà recuperar. La còpia o plagi de material, en qualsevol de les activitats, constitueixen un delicte que serà sancionat amb un zero a l'activitat. En cas de reincidència es suspèn tota l'assignatura. Recordem que es considera "còpia" un treball que reproduïx tot o gran part del treball d'un/a altre/a company/a. "Plagi" és el fet de presentar tot o part d'un text d'un autor com a propi sense citar les fonts, siguin en paper o en format digital. Veure documentació sobre "plagi" a: http://wuster.uab.es/web_argumenta_obert/unit_20/sot_2_01.html

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència i participació activa a classe	10%	10	0,4	1, 2, 3
Presentacions i Documents escrits de feina individual	50%	5	0,2	1, 2, 3
Treball d'estudi de cas en grup	40%	4	0,16	3

Bibliografia

Romà Pujadas, Jaume Font; "Ordenación y planificación territorial". Editorial Síntesis.

Manuel Benabent Fernández; "Introducción a la teoría de la planificación territorial". Secretariado de Publicaciones. Universidad de Sevilla.

Juli Esteban Noguera; "Elementos de Ordenación Urbana". Edicions UPC. Universitat Politècnica de Catalunya.

Peter Hall; "Urban and Regional Planning". Routledge.

Patsy Healey; "Collaborative Planning: shaping places in Fragmented societies". Palgrave-MacMillan.

Scott Campell, Susan Fainstein (ed.); "Planning Theory". Blackwell Publishers.

Manuel de Solà-Morales; "Las formas de crecimiento urbano". Laboratori d'Urbanisme. Edicions UPC.

Oriol Clos (ed); "Manuel de Solà-Morales. Miradas sobre la ciudad". Editorial Acantilado.

A l'inici del curs es proposaran lectures d'articles d'actualitat pels debats i de complement per a les classes teòriques.

Programari

No es descriu un programari concret més enllà dels objectius, els continguts i la metodologia descrits.